

про відшкодування шкоди, завданої іноземним повітряним судном третім особам на поверхні, 1952 р. та Монреальським протоколом 1978 р. Римська конвенція 1952 р. обмежує обсяги відшкодування в залежності від ваги повітряного судна. Відповідальність несе експлуатант повітряного судна (особа, яка використовує судно в момент нанесення шкоди). Під шкодою розуміють смерть, тілесні ушкодження і шкоду, заподіяну майнові в результаті фізичного впливу корпусу судна чи предмета, що з нього випав. Монреальський протокол 1978 р. збільшив межі відповідальності та запровадив умовну одиницю «спеціальні права запозичення», встановивши максимальну суму відповідальності у зв'язку зі смертю або тілесним ушкодженням у 125 тис. спеціальних прав запозичення (близько 158 тис. дол. США) за кожну особу, що загинула або зазнала тілесних ушкоджень.

Питання відповідальності авіаперевізника пов'язані з міжнародним характером авіаперевезень, які здійснюються в міжнародному сполученні, тобто коли повітряні судна, вилітаючи з однієї країни, здійснюють посадку в іншій країні, а сторонами договору міжнародного перевезення частіше за все є представники різних країн, тому питання відповідальності перевізника регулюється не тільки міжнародними нормативними актами (багатосторонніми та двосторонніми угодами) у сфері цивільної авіації, а й національним законодавством, яке має реагувати на зміни в міжнародних угодах.

Література

1. Войціховський А.В. Міжнародне право: підручник. Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 544 с.
2. Цірат Г. Джерела міжнародного приватного повітряного права. *Юридична Україна. Питання розвитку приватного права*. 2012. № 6. С. 56-61.
3. Відповідальність у міжнародному повітряному праві та мирні засоби розв'язання міжнародних спорів. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/mg/lectures/lecture_8.html.

УДК 349 (043.2)

Клімук О.О., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Жмур Н.В., к.ю.н., доцент

ПРАВОВИЙ СТАТУС ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Варто відзначити, що Україна – це досить велика аграрна держава. Її сільське господарство є однією з основних галузей матеріального

виробництва, що відіграє важливу роль у житті суспільства.

Фермерське господарство – одна з перспективних організаційно-правових форм ведення сільського господарства, яка сприяє самостійності й зацікавленості виробника в кінцевих результатах роботи. Існування фермерства в Україні пов'язане передусім із виникненням інституту приватної власності на землю, а відповідно – зі зміною юридичної природи майнових відносин на селі. Тобто воно стосується найважливіших положень аграрної реформи в Україні й формує нового та перспективного суб'єкта аграрно-правових відносин [1].

Всім працюючим, на фермерському господарстві, повинні бути забезпечені гарантії щодо зайнятості, охорони праці, праці жінок, інвалідів відповідно до норм законодавства про працю. На фермерське господарство та його членів поширюються певні положення адміністративного, фінансового, житлового та інших галузей законодавства. З окремих галузей законодавства найбільшу причетність до фермерського господарства має аграрне законодавство. Це комплексна інтегрована галузь законодавства, яка складає органічну сукупність взаємопов'язаних спеціалізованих до умов сільського господарства елементів різних галузей законодавства (земельного, адміністративного, цивільного, трудового, екологічного, фінансового тощо).

Фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, здійснювати її переробку та реалізацію з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм для ведення фермерського господарства. Фермерське господарство є юридичною особою.

Фермерське господарство є рівноправним учасником аграрного ринку. Воно має право бути засновником або членом асоціацій, консорціумів, корпорацій, акціонерних товариств, інших об'єднань, кооперативів, спільних підприємств з виробництва, переробки і реалізації сільськогосподарської продукції, які обслуговують агропромисловий комплекс, а також несільськогосподарських підприємств та організацій, в тому числі за участю іноземних партнерів, брати участь у створенні комерційних банків або бути їх членом.

Практика засвідчує, що процес становлення й розвитку фермерських господарств в Україні здійснюється повільно. Більшість із них господарює неефективно, деякі — низькорентабельні. Приблизно 2 тис. фермерських господарств щороку припиняють свою діяльність. За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України це, ймовірно, пов'язано також і з тим, що для ефективного товарного господарювання фермерам треба мати не менше 350-400 га земельних угідь. Але такі розміри площ потребують і належного комплексного технічного забезпечення, якого більшість фермерських господарств не має.

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про фермерське господарство» право на створення фермерського господарства має кожний дієздатний громадянин України, який досяг 18-річного віку та виявив бажання створити фермерське господарство. Громадяни, що створили фермерське господарство, мають право облаштувати житло в тій частині наданої для ведення фермерського господарства земельної ділянки, з якої забезпечується зручний доступ до всіх виробничих об'єктів господарства. Якщо житло членів фермерського господарства знаходиться за межами населених пунктів, то вони мають право на створення відокремленої фермерської садиби, якій надається поштова адреса [2].

З метою забезпечення цілісності фермерського господарства встановлено: якщо фермерське господарство успадковується двома або більше спадкоємцями, то земельна ділянка поділу не підлягає, якщо внаслідок її поділу утвориться хоча б одна земельна ділянка, менша мінімального розміру, встановленого для даного регіону. Науково обґрунтовані регіональні мінімальні розміри земельних ділянок визначаються Міністерством аграрної політики та продовольства України та Українською академією аграрних наук і затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Фермерське господарство та його члени мають право: продавати або іншим способом відчужувати земельну ділянку, передавати її в оренду, заставу, спадщину; самостійно господарювати на землі; право власності на посіви й насадження сільськогосподарських та інших культур, на вироблену сільськогосподарську продукцію; на відшкодування збитків; споруджувати житлові будинки, господарські будівлі та споруди; реалізовувати вироблену сільськогосподарську продукцію на вітчизняних ринках і поставляти на експорт; інші права [3].

Підсумовуючи вищевикладений матеріал, можна сказати, що в нашій державі створена достатня нормативна база для розвитку фермерських господарств, які можна надіятись, в майбутньому складуть основу приватного сектора сільського господарства і піднесуть наше аграрне виробництво на рівень розвинутих держав Європи.

Література

1. Долинська М.С., Заболотна Н.Я., Марич Х.М. Аграрне право: навч. посіб. Львів: Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2020. 252 с.

2. Про фермерське господарство: Закон України від 19 чер. 2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 45. Ст. 363. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text> (дата звернення: 27.04.2023).

3. Костур О.Д. Фермерське господарство як організаційно-правова форма ведення товарного сільськогосподарського виробництва в Україні та державах

СНД: порівняльно-правовий аналіз. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. 2014. Вип. 35. С. 171-183.

UDC 347.821 (043.2)

Kononenko A.S., applicant for higher education
first (bachelor's) level,
National Aviation University, Kyiv, Ukraine
Scientific adviser: Khotsianovska N.F., Senior Lecturer

IMPACT OF RUSSIAN AGGRESSION ON UKRAINIAN AVIATION

It is quite difficult to assess the impact of the full-scale invasion of Russia on the territory of Ukraine on all spheres of life, considering the losses among the population. In addition to the destruction/damage of strategic objects - airfields, airports, and aviation educational institutions, the Russians caused a halt to the development and activity of Ukrainian aviation. To understand the whole picture of the negative impact, it is worth considering the key aspects that have marked significant upheavals since February 24, 2022. Therefore, in the context of this issue, we will consider all the main problems and the impact not only in Ukraine but also on the world community.

Thus, since the full-scale invasion of Ukraine commenced, Canada, the EU, the UK, the US and various other countries have banned Russian aircraft from their airspace. Russia has retaliated by banning 36 countries from flying through its skies. The mutual sanctions and air restrictions have shaken up the aviation sector, leading to the cancellation or rerouting of flights, increased air ticket prices, higher fuel costs and issues with titanium sourcing, among other issues.

To dive into the described question it is important to understand the pre-war Ukrainian and Russian traffic. According to the data from the International Air Transport Association (IATA), Ukraine accounts for 3.3% of total air passenger traffic in Europe, and 0.8% of total traffic globally. Even though a relatively small portion of global traffic directly involved Ukraine, the war and associated sanctions have global implications for airlines and the work of IATA. Due to the invasion and following sanctions on Russian airlines the aviation organizations have faced lots of difficulties with their activity in several regions and their activities. The main ones are described below [1].

The first problem faced by international aviation concerned the suspension of flights not only to/from Ukraine, but also to neighbouring countries because Ukraine is a transit territory of two continents. The upcoming problem was the security of the systems and flights in the neighbour countries. For example, civilian traffic may unknowingly infringe on prohibited/restricted airspace